

POROČILA

MEDNARODNE KONFERENCE O SOCIALNEM RAZVOJU, MONTREAL, avgust 1984

Pod skupnim naslovom "Mednarodne konference o socialnem razvoju" so se v Montrealu v Kanadi poleti 1984 zvrstila naslednja strokovna srečanja: 22. kongres Mednarodnega združenja šol za socialno delo (IASSW), 8. simpozij mednarodnega združenja socialnih delavcev (IFSW) in 22. konferenca o socialnem varstvu (ICSW).

Kongres Mednarodnega združenja šol za socialno delo in simpozij mednarodnega združenja socialnih delavcev sta tekla vzporedno pod skupnim naslovom "Preživetje in razvoj, možnosti in odgovornosti - izziv za socialno delo" v času od 31.7.1984 do 4.8.1984. Obeh srečanj se je udeležilo blizu 1600 strokovnjakov, od tega skoraj polovica iz dežel v razvoju.

Uvodno besedo je podala dr. Helen Caldicott iz ZDA, zdravnica in vidna aktivistka za mir, ustanoviteljica in predsednica Sekcije za socialno odgovornost pri zdravniškem društvu, ki šteje več kot deset tisoč članov. Njen govor je izzvenel v zahtevo po večji aktivnosti in politični ozaveščenosti socialnih in drugih delavcev. Na temo "Preživetje in razvoj - pod kakšnimi pogoji?" sta govorila dr. Heinrich Shiller, predsednik IASSW in dr. John Lawrence, profesor šole za socialno delo iz Avstralije in član Izvršilnega odbora mednarodnega združenja šol za socialno delo. Sicer je delo potekalo v številnih sekcijah z različno tematiko, denimo: izobraževanje in praksa socialnega dela v Latinski Ameriki, vrednote kot temelj socialnega dela, socialno delo v organizaciji moderne države, izobraževanje za socialno delo glede na probleme preživetja in razvoja, "politični" socialni delavec in druge.

Zaradi številnih zanimivih tem, o katerih se je razpravljalo istočasno, je bilo zelo težko izbirati. Škoda, da udeleženci nismo dobili vnaprej pripravljenih tez ali referatov, kar bi omogočalo aktivnejše sodelovanje v razpravah o posameznih vprašanjih.

Splošen vtis o kongresu je, da postaja socialno delo povsod po svetu vedno bolj radikalno in da se postavlja vse večja zahteva po politizaciji stroke. Čutiti je bilo odpor do strokovne dominacije ZDA, zavračanje vsega starega in doslej uveljavljenega ter iskanje novih rešitev. Veliko svežih idej in izkušenj so posredovali udeleženci iz dežel v razvoju, predvsem iz Latinske Amerike in Azije. Po drugi strani pa so nekateri referati še vedno vztrajali pri iskanju "generičnega" socialnega dela in njegovih univerzalnih temeljnih prvin, ki naj bi veljale povsod po svetu.

22. konferenca Mednarodnega sveta za socialno varstvo je potekala od 5. do 11. avgusta 1984 pod naslovom "Socialno varstvo v svetovni krizi - spoznanja in odgovornost". Konferenca se je udeležilo okoli 1000 strokovnjakov, večinoma delegatov profesionalnih in karitativnih organizacij, ki se združujejo v tem svetu.

Po otvoritvenih govorih na temo "Svet v krizi" je delo konference potekalo na plenarnih sejah z naslovi: Svet v krizi, Socialni vidiki krize, Ukrepi v krizni situaciji in Poti bodočnosti. V posameznih sekcijah so bili obravnavani posebni vidiki krize kot so:

- a) Ekonomske posledice krize: upadanje ekonomske rasti, nacionalnega dohodka, zadolženost nekaterih držav, zmanjševanje investicij, inflacija ter povečevanje nezaposlenosti. Predstavniki dežel v razvoju so opozarjali predvsem na odvisnot nacionalnih ekonomij od gospodarstva razvitih držav, na prelivanje kapitala v razvite dežele in na dvojno eksploatacijo in osiromašenje nacionalnih gospodarstev teh dežel, celo s pomočjo mednarodnih ekonomskih institucij ipd.
- b) Socialne posledice sodobne svetovne krize: nezaposlenost v razvitih deželah in zmanjševanje socialne varnosti nezaposlenih delavcev ter njihovih družin, odtujitev na sveh področjih ter neenakost pravic in možnosti, tudi pri storitvah socialnih služb.

Opozarjali so na naraščanje revščine in na dejstvo, da v nerazvitem svetu živi največji del populacije pod življenjskim minimumom. Posledice teh dejstev so: smrtnost, nepismenost, vse večje število brezdomcev ter poslabševanje medosebnih odnosov.

- c) Demografski aspekt krize: demografska eksplozija v nerazvitem svetu kot posledica socialno ekonomskih dejavnikov, kar ustvarja težko rešljiv "začaran krog".

Posledice: nepreskrbljeni otroci, številne razveze in kriza družine.

- č) Politični vidiki krize: kritična ocena države blagostanja, zahteva po spremembah v mednarodnih odnosih, opozarjanje na potrebo po razorožitvi.

Glede tega vprašanja smo lahko zaznali tri različna stališča:

konservativna - kot vero v državo,

reformatorska - ki so izražala blagostanja; socialno demokratska gledanja in zahteve po prerazporeditvi narodnega dohodka, večje odločanje ljudi glede socialnih pravic ipd. in

radikalna - zahteve po spremembi družbeno ekonomskega sistema in mednarodnih ekonomskih, političnih in socialnih odnosov, kritičen odnos do razvitih kapitalističnih držav, predvsem radikalna stališča so izražali predstavniki nerazvitih dežel.

- d) Specifični vidiki krize: Obravnavali so položaj ogroženih delov populacije - nezaposlenih, starih, otrok, revnih, migrantov, beguncev in duševno ali telesno prizadetih.

Pri obravnavi vseh vidikov krize sta bili prisotni dve usmeritvi in sicer:

- 1) da je kriza le trenutni pojav, kar so zagovarjali predstavniki ZDA, Japonske, Velike Britanije, Kanade, Nemčije, torej iz industrijsko visoko razvitih držav in
- 2) da je svetovna kriza pogojena z ekonomsko-političnimi odnosi v svetu, odnosi med razvitimi in nerazvitimi, izkoriščanjem delov sveta in podobno.

To gledanje je bilo značilno za delegate iz dežel v razvoju ter nordijskih držav. Splošna ugotovitev konference pa je, da je situacija v svetu krizna, protislovna, težka, s hudiimi posledicami za danes in jutri.

Tudi za konferenco mednarodnega sveta za socialno varstvo lahko rečemo, da je bila v precejšnji meri pod vplivom aktualnih političnih dogodkov.

Na konferenci so prišle do izraza številne bogate in raznovrstne, včasih tudi protislovne ideje in izkušnje, pojmovanja in stališča tako glede trenutnega socialno ekonomskega položaja v svetu, kakor tudi glede pristopov k tem vprašanjem v posameznih delih sveta. Izrazito je bilo čutiti razdeljenost sveta na razvitega in nerazvitega in izražanje včasih kar diametralno nasprotnost stališč.

Udeleženci opisanih mednarodnih strokovnih srečanj smo imeli tudi možnost obiskati različne institucije, od državnih do dobrodelnih. Obiskala sem tri tako imenovane alternativne ustanove, ki poskušajo zapolniti vrzel med posameznimi "uradnimi" institucijami in ljudmi v stiskah. Vse tri so postavljene tam, kjer se giblje veliko ljudi, a se ravno zaradi množice posameznikov lahko čuti še bolj osamljen - na postajah podzemeljske železnice.

Temeljno načelo v agencijah C.L.S.C. METRO in CARREFOUR LE MOUTIER je, da delajo večinoma s prostovoljci, da lahko posameznik, ki dobi pomoč ostane anonimen ter, da poslujejo takrat, ko so druge institucije zaprte (popoldne in pozno v noč, ob nedeljah in praznikih ipd). Obe sta pravzaprav sprejemališče za ljudi v različnih življenjskih stiskah (duševne motnje, narkomanija, alkoholizem, nezaposleni, begunci), pomoč, ki jo nudijo je predvsem poslušanje, po potrebi pa tudi zdravljenje, posredovanje zaposlitve, nastanitev in drugo.

PROJECT GENESIS je agencija, ki je nastala slučajno ob raziskovalnem delu učiteljev in študentov šole za socialno delo. Cilj projekta je bil iskanje možnosti za povezavo stanovalcev mestne četrti, za katero je značilna izrazita pestrost glede na rase, narodnost, vero, poklice in druge značilnosti.

- Vukob Radulović, SR Črna Gora: Nezaposlenost in zagotavljanje socialne varnosti nezaposlenih v občini Titograd.

- Vida Milošević, SR Slovenija: Prispevek socialnega dela

Danes organizirajo številne skupne dejavnosti za vse generacije, posebej pa se posvečajo iskanju cenejših stanovanj za starejše ljudi. Morda najbolj tipičen rezultat večletnih prizadevanj za povezanost prebivalcev je "Nacionalni dan", ko se enkrat letno vsi zberejo na trgu, kjer pripadniki vsake narodnosti s plesom, glasbo in tipično narodno kuhinjo prikažejo drugim svoje značilnosti. Takšno zbliževanje različnih kultur je dober temelj tudi za sodelovanje ob drugih skupnih zadevah, predvsem pa prispeva k odpravljanju rasnih, narodnostnih in verskih nestrpnosti. Celoten projekt vodita le dva poklicna delavca, vse drugo opravijo prostovoljci (njihovo število se giblje tudi do 100).

Kanadski strokovnjaki zatrjujejo, da se na vsako ponudbo v sredstvih javnega obveščanja prijavi vsaj dvakrat več ljudi, ki so pripravljeni delati kot prostovoljci, kot jih potrebujejo. Med njimi je veliko študentov, gospodinj in mlajših upokojencev, pa tudi zaposlenih ljudi različnih poklicev, ki pri svojem delu pogrešajo socialne stike. Usposabljanje prostovoljcev se začne s 24-urnim tečajem, nato pa poteka redno ves čas njihovega sodelovanja (strokovna pomoč in nadzor). Prostovoljci zatrjujejo, da delo, ki ga opravljajo, bogati njihovo osebnost in zadovoljuje nekatere njihove potrebe. Niso tudi redki primeri, da se oseba, ki se je s socialnim delom ukvarjala nepoklicno, odloči za študij te stroke.

K velikemu odzivu ljudi za vključevanje v prostovoljne dejavnosti verjetno v precejšnji meri vpliva visoka raven osebnega standarda, vlemestna odtujenost ljudi, kakor tudi dobro organizirano obveščanje o potrebah in možnostih za prostovoljno delo.

Vida Milošević